

Puter

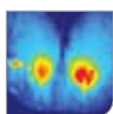
- en viktig faktor ved forebygging og behandling av trykksår

Trykksår er skade i hud og underliggende vev, som oppstår når vevet blir klemt mellom et underlag (madrass eller pute) og kroppens benvev (sitteskuden, haleben med mer). Vevet deformeres som følge av at blodtilførselen hindres, og gir dermed ikke vevet næring eller transporterer bort avfallsstoffer i det klemte området.

Vevsdeformeringen kan forårsakes av kroppsvekt (trykk), men også når benvevet forskyver seg i forhold til huden. Muskler og vev blir strukket ut og deformert (skyvkrefter). Varme og fuktighet er andre viktige faktorer som kan påvirke utvikling av trykksår.

Putens kvalitet har sammenheng med hvordan materialene i puten reagerer på belastning (trykk, skyvkrefter og varme/fuktighet)

Trykk

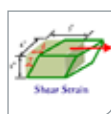

Trykk måles i kg pr cm².

Jo mer et materiale omslutter kroppen, desto lavere trykk per cm². Dersom overflaten er "stram" blir man sittende oppå, det betyr mindre omsluttende effekt og dårligere trykkfordeling.

God trykkfordeling betyr ofte at man kan synke inn i materialet, samt at materialet er oppdelt for å kunne omslutte kroppen enda bedre.

Skyvkrefter

Når benvevet beveger seg i en retning og huden blir værende igjen, som når man sklir nedover i et sete, blir muskelvevet deformert. Et putemateriale som forskyves med kroppen gir mindre forskyvningskrefter i kroppen.

Det viser seg at materialer som er oppdelt, eller flytende materialer i en romslig beholder, gir mindre deformasjon av bløt-vevet.

Varme og fuktighet

Luftsirkulasjon i puten gjør at effekten av varme og fuktighet som avsondres fra kroppen blir mindre. Et godt putemateriale og trekk bør ha god evne til å transportere varme og fuktighet.

Tid

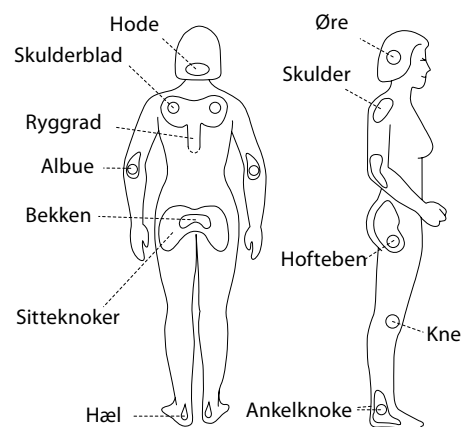

Jo kortere periode man sitter i samme stilling, desto bedre er det for å minimere trykk og skyvkrefter på samme område, og for å minske oppbygging av varme og fuktighet.

Uttalelsen "et menneske i bevegelse får ikke trykksår" er svært betegnende. Den som sitter mye bør endre stilling så ofte som mulig!

Parallelt med de ytre faktorene trykk, skyvkrefter, varme, fuktighet og tid er det mange andre årsaker som kan medvirke til utvikling av trykksår. Pasientens generelle helsetilstand, alder, diverse sykdommer, ernæring, bevegelse osv., kan også spille en avgjørende rolle.

Alle områder som kan være utsatt for trykksår bør kontrolleres regelmessig og få relevant oppfølging.

Områder hvor trykksår oppstår

Etac tilbyr et komplett sortiment av puter, fra puter for å sitte komfortabelt, puter med ulike grader av forebygging, til puter som kan brukes i behandling av trykksår.

Forebygging

Pasientens risiko for å utvikle trykksår graderes som "liten", "middels" eller "høy". For mer informasjon om vurdering av pasientens risiko for å utvikle sår, henvises til hjemmesiden til Norsk Interesseforening for Sårheling (www.nifs-saar.no), Braden Scale for Predicting Pressure Sore Risk (www.bradenscale.com), eller andre systemer for risikoanalyse.

Sår

Trykksår inndeles i alvorlighetsgrader. Stadie I: vedvarende rødhet, Stadie II: blemmer, Stadie III: sår gjennom huden inn til muskelvev, Stadie IV: sår, ofte med nekrose, inn til benvev.

For ytterligere informasjon om vurdering av trykksårtyper henvises til www.equap.org, www.puclas.ugent.be og www.nifs-saar.no